

แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงาน
แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล
ตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมืองชัยภูมิ
จังหวัดชัยภูมิ

สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๓
กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กันยายน ๒๕๖๖

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ได้นำแนวคิดของ FAO และ UNEP มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ ร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3 และกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นมีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

กันยายน

2566

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญรูป

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-2
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-3

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-1
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-3
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-5
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-10

บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-2
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2

บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-4

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-3
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-3
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 เขตการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการ ในปีงบประมาณ 2567	7-1
7.3 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-2
เอกสารอ้างอิง	8-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดชัยภูมิ ปี 2536-2565	2-4
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	2-7
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ปี 2565	2-10
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	2-11
2-5	รายได้และรายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ปี 2565	2-12
3-1	สมบัติดิน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	3-5
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	6-6
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567-2571	7-5
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-6
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แผน 5 ปี (พ.ศ. 2567-2571)	7-8

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	ขั้นตอนการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-4
2-1	ขอบเขตการปกครองตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	2-2
2-2	กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ.2536 - 2565	2-5
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	2-9
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	3-7
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	4-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ	6-8

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน

(2) จัดให้มีการวางผังเมืองทุกระดับและบังคับการให้เป็นไปตามผังเมือง อย่างมีประสิทธิภาพ รวมตลอดทั้งพัฒนาเมืองให้มีความเจริญ โดยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี ช่วงปี 2566-2570 เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนา
ด้านต่างๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นและอยู่บนหลักการของรูปแบบเศรษฐกิจ BCG

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2565 – 30 กันยายน 2566

1.4.2 สถานที่ ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) ด้านนโยบายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล (ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดำเนินการ)

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะทำงานวิชาการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน / สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณของเทศบาล

หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบประมาณอุดหนุนพืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

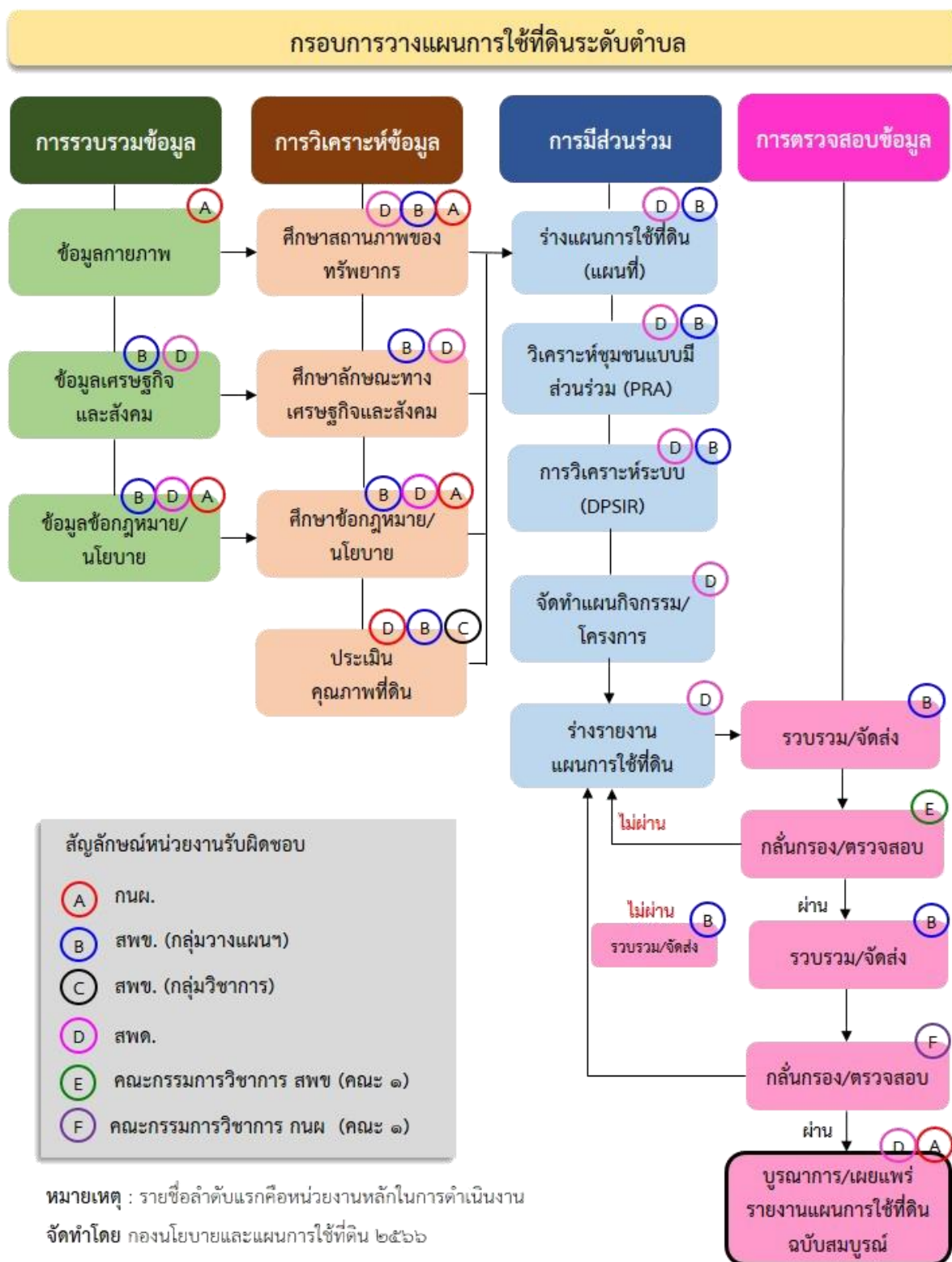
(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกร และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

ขั้นตอนการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

อบต.นาเสียวเข้มแข็ง เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ นำเศรษฐกิจผ้าไหมไทย ก้าวสู่อาเซียน
(ที่มา : <https://www.naseaw.go.th/vision.php>)

รูปที่ 1.1 ขั้นตอนการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของอำเภอชัยใหญ่ มีพื้นที่ประมาณ 135 ตารางกิโลเมตร หรือ 84,573 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ ตำบลนาหนองพุ่ม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านเล่า ตำบลโพนทอง ตำบลห้วยบง อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลห้วยไร่ ตำบลบ้านโสก อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 12 หมู่บ้าน ดังนี้

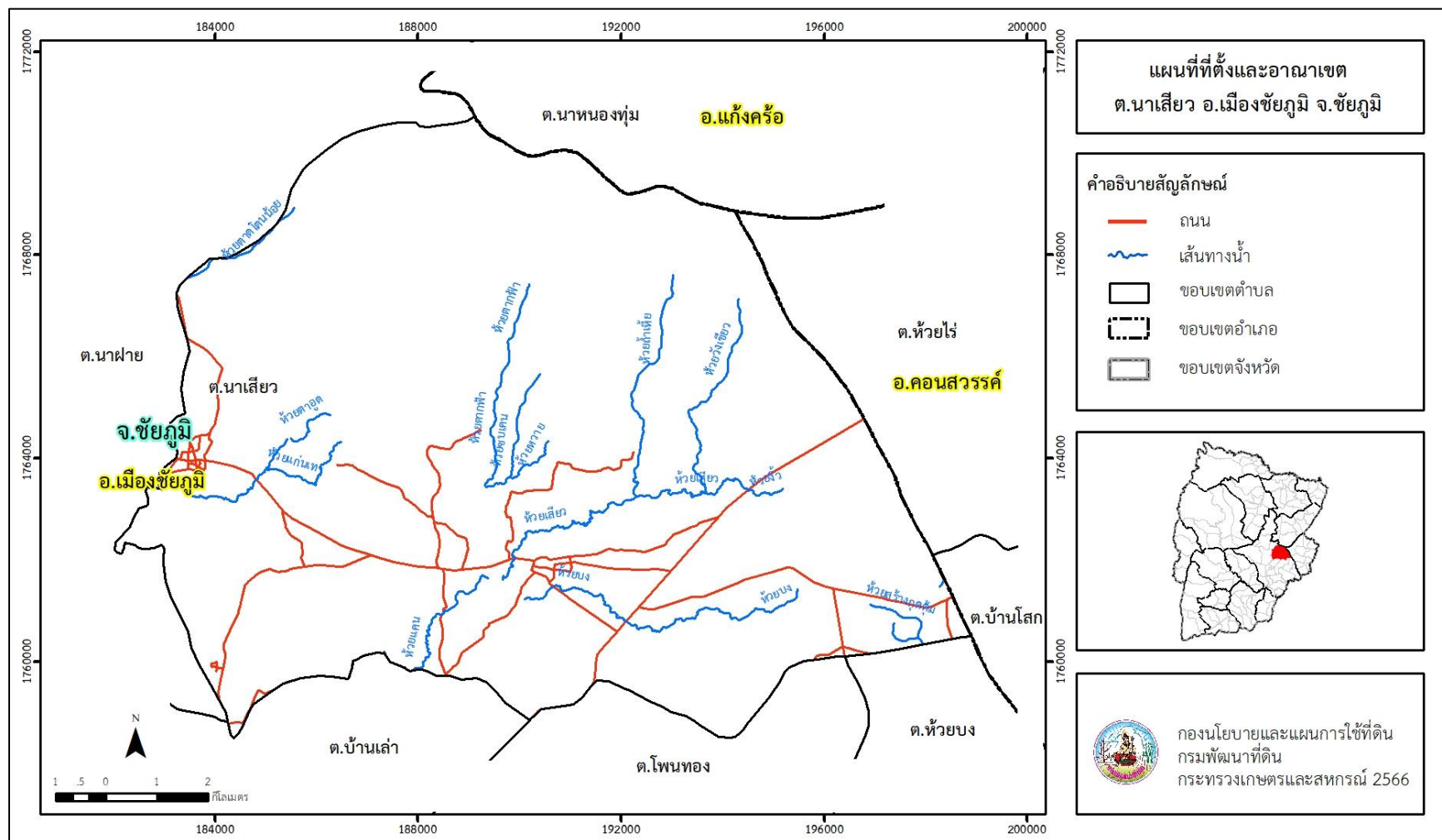
หมู่ที่ 1 บ้านนาเสียว	หมู่ที่ 7 บ้านใหม่นาสีนวล
หมู่ที่ 2 บ้านนาวัง	หมู่ที่ 8 บ้านใหม่นาเสียว
หมู่ที่ 3 บ้านไทรงาม	หมู่ที่ 9 บ้านนาสีนวล
หมู่ที่ 4 บ้านชัยรวงไทร	หมู่ที่ 10 บ้านนาวัง
หมู่ที่ 5 บ้านนาสีนวล	หมู่ที่ 11 บ้านนาเสียว
หมู่ที่ 6 บ้านนาไก่อเฒ่า	หมู่ที่ 12 บ้านใหม่ไทรงาม
หมู่ที่ 10 บ้านพลึง	

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ดอน มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด และมีพื้นที่สูงเป็นพื้นที่ปราสาทภูโค้ง มีความสูง 941 เมตร เป็นส่วนหนึ่งของลุ่มน้ำชี มีน้ำตกตาดฟ้าเป็นต้นน้ำไหลลงมาจากเขาและไหลผ่านพื้นที่ตำบล นอกจากนี้ยังมีคลองธรรมชาติ คลองซุด คลองชลประทานไหลผ่าน เช่น คลองแคน คลองตาดโตน คลองแก่นเทา

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

รูปที่ 2-1 ขอบเขตการปกครองตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ (ปี พ.ศ.2536-2565) พบว่า ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.1 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.0 องศาเซลเซียส ในเดือนมกราคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,180.6 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 107 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนกันยายน มีปริมาณฝน 257.0 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 18 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี พ.ศ.2536-2565) ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดชัยภูมิ ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนมีนาคมถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่กลางเดือนเมษายนถึงปลายเดือนตุลาคม

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดิน และการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งต้นเดือนพฤศจิกายนถึงต้นมีนาคม (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

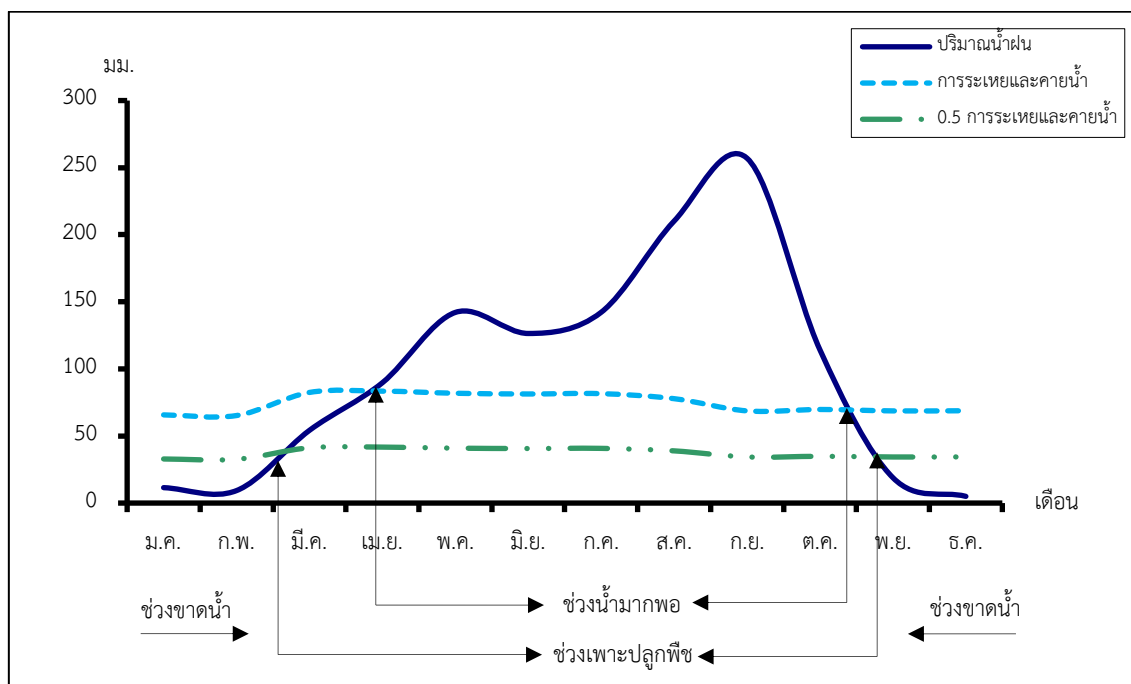
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดชัยภูมิ¹ (ปี พ.ศ.2536-2565)

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	18.9	31.2	24.6	61.0	11.5	1.5	65.7	11.3
ก.พ.	20.8	33.6	26.7	59.0	9.3	2.4	65.2	9.2
มี.ค.	23.5	35.7	29.1	60.0	54.2	5.5	82.5	49.5
เม.ย.	25.0	36.4	30.0	65.0	89.7	7.9	83.4	76.8
พ.ค.	25.2	34.9	29.2	74.0	142.1	14.2	81.8	109.8
มิ.ย.	25.1	34.0	28.9	74.0	126.4	12.8	81.3	100.8
ก.ค.	24.7	33.0	28.2	77.0	142.2	14.8	81.5	109.8
ส.ค.	24.4	32.4	27.7	79.0	210.2	16.4	77.8	139.5
ก.ย.	24.2	32.0	27.5	81.0	257.0	18.0	68.7	150.7
ต.ค.	23.6	31.8	27.3	75.0	114.1	9.6	69.8	93.3
พ.ย.	21.7	31.6	26.3	67.0	18.9	2.7	68.7	18.3
ธ.ค.	19.3	30.3	24.4	62.0	5.0	0.9	68.8	5.0
เฉลี่ย	23.0	33.1	27.5	69.5	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,180.6	106.7	895.3	874.0

หมายเหตุ : ¹เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

²จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2566)

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ปี พ.ศ. 2536-2565

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566) ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,420 ไร่ หรือร้อยละ 2.86 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรมมีเนื้อที่ 37,375 ไร่ หรือร้อยละ 44.19 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 19,723 ไร่ หรือร้อยละ 23.31 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว นาข้าว+มันสำปะหลัง นาร้าง นาข้าว+พืชผัก
- 2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 13,377 ไร่ หรือร้อยละ 15.81 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ มันสำปะหลัง อ้อย มันสำปะหลัง/มะม่วง ไร่ร้าง
- 3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 3,145 ไร่ หรือร้อยละ 3.71 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ยูคาลิปตัส ยางพารา ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม สัก ไม้ปลูกเพื่อการค้า หม่อน ยูคาลิปตัส/ไม้ปลูกเพื่อการค้า
- 4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 683 ไร่ หรือร้อยละ 0.82 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ มะม่วง ไม้ผลผสม ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม น้อยหน่า กล้วย
- 5) พืชสวน มีเนื้อที่ 75 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก

6) พุ่มหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 352 ไร่ หรือร้อยละ 0.42 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า พุ่มหญ้าเลี้ยงสัตว์ โรงเรือนร้าง โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก

7) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 20 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 41,284 ไร่ หรือร้อยละ 48.82 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าผลัดใบสมบูรณ์ ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 934 ไร่ หรือร้อยละ 1.10 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง บ่อน้ำในไร่นา คลองชลประทาน หนอง บึง ทะเลสาบ

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 2,560 ไร่ หรือร้อยละ 3.03 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พุ่มหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ ที่หินโผล่ พุ่มหญ้าธรรมชาติ บ่อดิน พื้นที่ถม

ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 2-2 และรูปที่ 2-3

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,420	2.86
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	1,616	1.91
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	319	0.38
U405	ถนน	191	0.23
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	189	0.22
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	74	0.09
U602	รีสอร์ท โรงแรม เกสต์เฮาส์	19	0.02
U603	สุสาน ป่าช้า	4	-
U605	สถานีบริการน้ำมัน	8	0.01
A	พื้นที่เกษตรกรรม	37,375	44.19
A100	นาไร่	100	0.12
A101	นาข้าว	19,247	22.76
A101+A204	นาข้าว+มันสำปะหลัง	366	0.43
A101+A502	นาข้าว+พืชผัก	10	0.01
A200	ไร่ไร่	97	0.11
A203	อ้อย	4,239	5.01
A204	มันสำปะหลัง	8,816	10.42
A204/A407	มันสำปะหลัง/มะม่วง	225	0.27
A300	ไม้ยืนต้นไร่/เสื่อมโทรม	59	0.07
A302	ยางพารา	221	0.26
A304	ยูคาลิปตัส	2,805	3.32
A304/A315	ยูคาลิปตัส/ไผ่ปลูกเพื่อการค้า	3	-
A305	สัก	45	0.05
A314	หม่อน	3	-
A315	ไผ่ปลูกเพื่อการค้า	9	0.01
A400	ไม้ผลไร่/เสื่อมโทรม	19	0.02
A401	ไม้ผลผสม	66	0.08

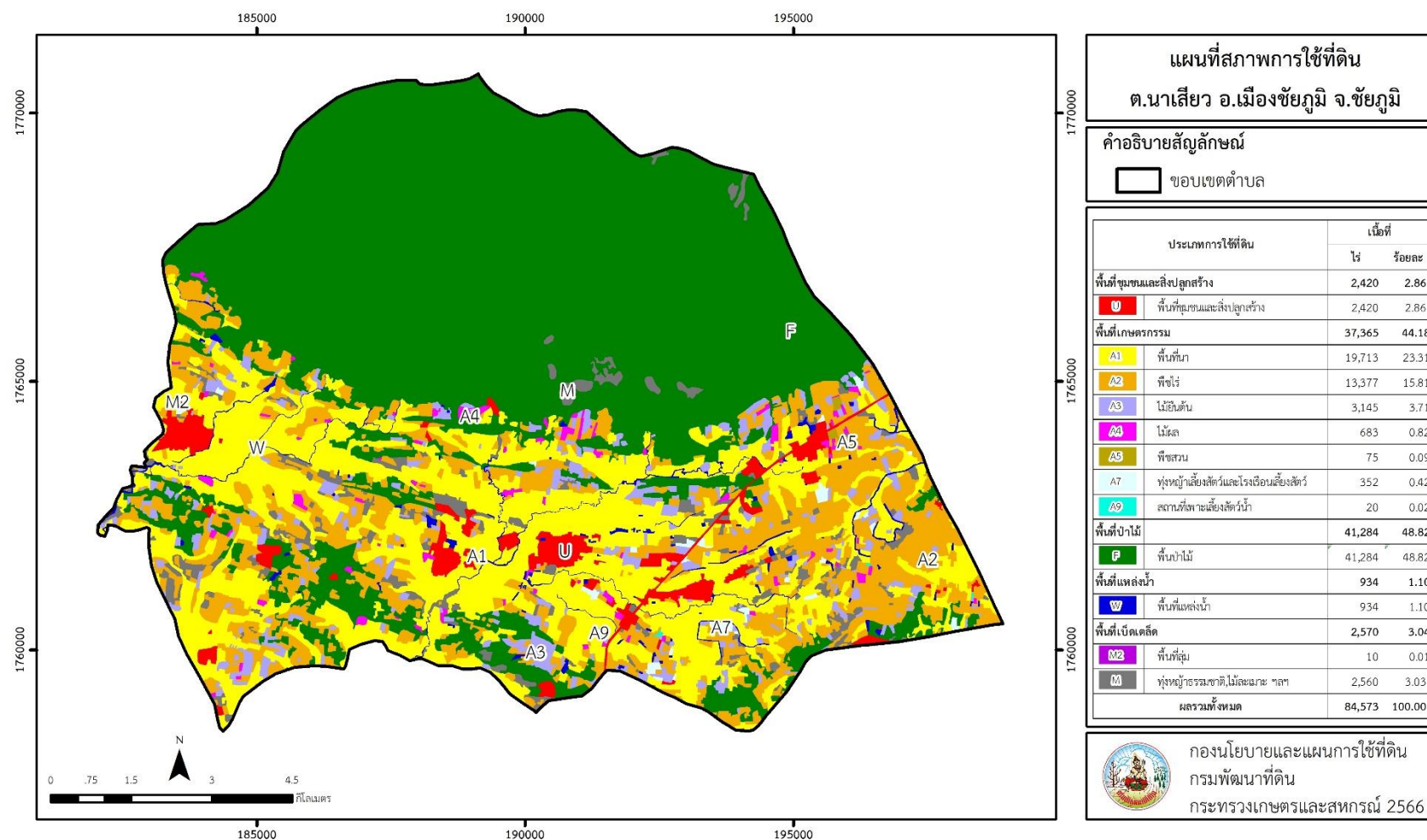
แผนการใช้ที่ดินตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ (ต่อ)

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A407	มะม่วง	588	0.70
A410	น้อยหน่า	5	0.01
A411	กล้วย	5	0.01
A502	พืชผัก	75	0.09
A700	โรงเรือนร้าง	35	0.04
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	91	0.11
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	201	0.24
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	25	0.03
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	20	0.02
F	พื้นที่ป่าไม้	41,284	48.82
F101	ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์	3,775	4.46
F200	ป่าผลัดใบรกร้างพื้นที่	7,836	9.27
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	29,673	35.09
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	2,560	3.03
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	64	0.08
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	1,973	2.33
M304	บ่อดิน	24	0.03
M403	ที่หินโผล่	481	0.57
M405	พื้นที่ถม	18	0.02
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	934	1.10
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	433	0.51
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	53	0.06
W202	บ่อน้ำในไร่นา	318	0.38
W203	คลองชลประทาน	130	0.15
ผลรวมทั้งหมด		84,573	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดินตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎร์ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ณ เดือนธันวาคม 2565 พบว่าประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลนาเสียว มีประชากรรวม 7,281 คน แยกเป็นผู้ชาย 3,534 คน เป็นผู้หญิง 3,747 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 54 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 3,303 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,941 ครัวเรือน หรือร้อยละ 58.76 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 1,362 ครัวเรือน หรือร้อยละ 41.24 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 ถึงตาราง 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ
จังหวัดชัยภูมิ ปี 2565

พื้นที่	จำนวน	จำนวนประชากร (คน)		
	ครัวเรือน	ชาย	หญิง	รวม
ตำบลนาเสียว	3,303	3,534	3,747	7,281
หมู่ที่ 1 บ้านนาเสียว	319	249	265	319
หมู่ที่ 2 บ้านนาวัง	351	357	400	351
หมู่ที่ 3 บ้านไทรงาม	317	273	293	317
หมู่ที่ 4 บ้านซับรวงไทร	309	325	347	309
หมู่ที่ 5 บ้านนาสีนวล	305	379	375	305
หมู่ที่ 6 บ้านนาไก่เขา	203	238	210	203
หมู่ที่ 7 บ้านนาสีนวล	347	393	405	347
หมู่ที่ 8 บ้านนาเสียว	216	195	251	216
หมู่ที่ 9 บ้านนาสีนวล	281	378	396	281
หมู่ที่ 10 บ้านนาวัง	249	283	290	249
หมู่ที่ 11 บ้านนาเสียว	191	222	250	191
หมู่ที่ 12 บ้านใหม่ไทรงาม	215	242	265	215

ที่มา : กรมการปกครอง (2565)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมืองชัยภูมิ ปี 2565

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
- จำนวนครัวเรือนเกษตร	3,303	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร	1,941	58.76
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียน	1,362	41.24

ที่มา : 1) กรมการปกครอง (2565)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

จากข้อมูลการปกครอง ณ เดือนธันวาคม 2565 ตำบลนาเลี้ยวมีทั้งหมด 5,701 ครัวเรือน โดยถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 14.57 ไร่

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ลักษณะทางเศรษฐกิจ สภาพเศรษฐกิจของชุมชนในตำบลนาเลี้ยว ส่วนใหญ่ประชากรมีอาชีพหลักคือ เกษตรกรรมและรับจ้างทั่วไป ทำเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา มันสำปะหลัง อ้อย และยางพารา เป็นต้น

การประกอบอาชีพ ในตำบลนาเลี้ยว เป็นพื้นที่อุตสาหกรรมในครัวเรือนและท้องถิ่นทำให้ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป แต่มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการเกษตร ประชากรบางส่วนจึงประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ได้แก่ การทำนา มันสำปะหลัง อ้อย และยางพารา เป็นต้น

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลพื้นฐาน จปฐ. (กรมการพัฒนาชุมชน, 2566) พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 156,791 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 52,482 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 156,143 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 52,265 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 648 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 217 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 2-5 รายได้และรายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ปี 2565

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้ ครัวเรือน	รายได้บุคคล	รายจ่าย ครัวเรือน	รายจ่ายบุคคล
	อาชีพหลัก	อาชีพ รอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง	เฉลี่ย (บาท/ปี)	เฉลี่ย (บาท/ปี)	เฉลี่ย (บาท/ปี)	เฉลี่ย (บาท/ปี)
ตำบลนาเสียว	131,148	43,860	24,794	18,199	218,001	66,551	140,082	42,764
หมู่ที่ 1 บ้านนาเสียว	146,903	60,062	40,354	23,513	270,832	88,965	184,903	60,738
หมู่ที่ 2 บ้านนาวัง	73,038	44,652	31,867	22,215	171,772	58,618	91,481	31,218
หมู่ที่ 3 บ้านไทรงาม	162,253	43,373	25,184	30,587	261,397	77,033	169,700	50,010
หมู่ที่ 4 บ้านซับรวงไทร	141,067	45,457	40,823	28,720	256,067	74,065	199,073	57,580
หมู่ที่ 5 บ้านนาสีนวล	145,031	32,308	8,491	3,239	189,069	51,476	126,421	34,420
หมู่ที่ 6 บ้านนาโกะเขา	51,457	52,500	25,940	14,060	143,957	43,039	134,828	40,309
หมู่ที่ 7 บ้านนาสีนวล	94,456	48,785	37,949	27,179	208,369	60,918	104,359	30,510
หมู่ที่ 8 บ้านนาเสียว	303,353	8,859	11,057	-	323,269	102,311	213,840	67,678
หมู่ที่ 9 บ้านนาสีนวล	132,670	33,522	20,019	15,832	202,044	52,159	106,019	27,369
หมู่ที่ 10 บ้านนาวัง	99,480	25,064	11,784	9,240	145,568	61,060	88,440	37,097
หมู่ที่ 11 บ้านนาเสียว	75,766	54,149	9,975	23,116	163,005	59,409	138,526	50,487
หมู่ที่ 12 บ้านใหม่ไทรงาม	174,050	84,198	26,893	13,322	298,463	87,869	159,182	46,864

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน (2566)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในพื้นที่ คือ เขตอุทยานแห่งชาติตาดโตน เนื้อที่ 35,354 ไร่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ ได้แก่

(1) เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 34,819 ไร่

(2) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 14,618 ไร่

3.1.2 **ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ** (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 28 พฤษภาคม 2528) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 16,850 ไร่

2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2A เนื้อที่ 10,248 ไร่

3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3A เนื้อที่ 5,767 ไร่

4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4A เนื้อที่ 2,657 ไร่

5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4B เนื้อที่ 25,631 ไร่

6) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5B เนื้อที่ 23,420 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่าในพื้นที่ตำบลนาเสียว มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2536-2565) 1,180.6 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลนาเสียว มีรายละเอียดของแหล่งน้ำผิวดินดังนี้

แหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ ห้วยแก่นท้าว ห้วยแคน ห้วยจั่ว ห้วยซับเคน ห้วยซับเตย ห้วยตากฟ้า ห้วยตาตอตันน้อย ห้วยตาอุด ห้วยถ้ำเหี้ย ห้วยทราย ห้วยบง ห้วยวังเขียว ห้วยสร้างกุดตุ้ม ห้วยเสียว และห้วยหวาย

3.2.3 ใช้ฐานข้อมูลน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากข้อมูล <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php> สืบค้น ณ วันที่ 26 พฤษภาคม 2566 ซึ่งพบว่า ตำบลนาเสียว มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 74 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 20 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 1 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 3 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน Cy-lA ชุดดินชัยภูมิ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 52 ไร่ หรือร้อยละ 0.06 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Lah-fl-sLA ดินละหานทรายที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 9,621 ไร่ หรือร้อยละ 11.38 ของเนื้อที่ตำบล
- 3) หน่วยแผนที่ดิน Nbn-sLA ชุดดินหนองบุญนา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,252 ไร่ หรือร้อยละ 1.48 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 17 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

- 1) หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-sLB ดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง และเป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 707 ไร่ หรือร้อยละ 0.84 ของเนื้อที่ตำบล
- 2) หน่วยแผนที่ดิน Kg-lsB ชุดดินค้ำบัง มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 559 ไร่ หรือร้อยละ 0.66 ของเนื้อที่ตำบล

- 3) หน่วยแผนที่ดิน Kg-lsC ชุดดินค้ำบัง มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,389 ไร่ หรือร้อยละ 7.56 ของเนื้อที่ตำบล
 - 4) หน่วยแผนที่ดิน Kg-mw,tk-sLB ดินค้ำบังที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นทรายหนา มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 360 ไร่ หรือร้อยละ 0.43 ของเนื้อที่ตำบล
 - 5) หน่วยแผนที่ดิน Kg-tks-lsC ดินค้ำบังที่เป็นทรายหนา มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 292 ไร่ หรือร้อยละ 0.35 ของเนื้อที่ตำบล
 - 6) หน่วยแผนที่ดิน Kg-tks-sLB ดินค้ำบังที่เป็นทรายหนา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 3,412 ไร่ หรือร้อยละ 4.03 ของเนื้อที่ตำบล
 - 7) หน่วยแผนที่ดิน Kmr-fl-sLB/csub ดินเขมราฐที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ ดินล่างพบชั้นดินเหนียว มีเนื้อที่ 17 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล
 - 8) หน่วยแผนที่ดิน Ptc-sLB ชุดดินปักธงชัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 2,349 ไร่ หรือร้อยละ 2.78 ของเนื้อที่ตำบล
 - 9) หน่วยแผนที่ดิน Ptc-mw-sLB ดินปักธงชัยที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,044 ไร่ หรือร้อยละ 1.23 ของเนื้อที่ตำบล
 - 10) หน่วยแผนที่ดิน Ptc-sLB-Kg-tks-lsB หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินปักธงชัย มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และดินค้ำบังที่เป็นทรายหนา มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,760 ไร่ หรือร้อยละ 6.81 ของเนื้อที่ตำบล
 - 11) หน่วยแผนที่ดิน Pu-fl-sLB ดินภูพานที่เป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,008 ไร่ หรือร้อยละ 5.92 ของเนื้อที่ตำบล
 - 12) หน่วยแผนที่ดิน Pu-md-sLB ดินภูพานที่เป็นดินลึกปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 5,068 ไร่ หรือร้อยละ 5.99 ของเนื้อที่ตำบล
 - 13) หน่วยแผนที่ดิน Pu-mw,fl-sLB ดินภูพานที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินร่วนละเอียด มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 756 ไร่ หรือร้อยละ 0.89 ของเนื้อที่ตำบล
 - 14) หน่วยแผนที่ดิน Pu-fl-Pu-md-sLB หน่วยเชิงซ้อนของดินภูพานที่เป็นดินร่วนละเอียด และดินภูพานที่เป็นดินลึกปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 7,192 ไร่ หรือร้อยละ 8.50 ของเนื้อที่ตำบล
-

15) หน่วยแผนที่ดิน Si-sLB ชุดดินสีคิ้ว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 75 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ตำบล

16) หน่วยแผนที่ดิน Si-mw-sLB ดินสีคิ้วที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 133 ไร่ หรือร้อยละ 0.16 ของเนื้อที่ตำบล

17) หน่วยแผนที่ดิน Wk-sLC-RC หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินวังน้ำเขียว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ กับที่ดินหินพื้นโล่ มีเนื้อที่ 103 ไร่ หรือร้อยละ 0.12 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 1 หน่วยแผนที่ คือ หน่วยแผนที่ SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 34,424 ไร่ หรือร้อยละ 40.70 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินทรายจัด มีเนื้อที่ 13,892 ไร่ หรือร้อยละ 16.44 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ชุดดินค้ำบง (Kg) ดินค้ำบงที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง และเป็นทรายหนา (Kg-mw,tks) และดินค้ำบงที่เป็นทรายหนา (Kg-tks) และปัญหาดินตื้น มีเนื้อที่ 103 ไร่ หรือร้อยละ 0.12 ของเนื้อที่ตำบล คือ หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินวังน้ำเขียวกับที่ดินหินพื้นโล่ (Wk-RC)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดม	ความจุแลกเปลี่ยน	ความ	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำ	ความลึกของ	เนื้อที่	
				สมบูรณ์	แคตไอออน		ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
AC-mw,col-slB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	10-20	35-75	5.0-6.5	5.5-7.0	<2	-	707	0.84
Cy-lA	0-2	>150	เลว	ปานกลาง	10-20	>75	5.5-6.5	6.0-8.0	<2	0-50	52	0.06
Kg-lsB	2-5	>150	ค่อนข้างมากถึงดี	ต่ำ	<10	35-75	6.0-6.5	6.5-7.0	<2	-	559	0.66
Kg-lsC	5-12	>150	ค่อนข้างมากถึงดี	ต่ำ	<10	35-75	6.0-6.5	6.5-7.0	<2	-	6,389	7.56
Kg-mw,tkslsB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	35-75	6.0-6.5	6.5-7.0	<2	-	360	0.43
Kg-tks-lsC	5-12	>150	ค่อนข้างมากถึงดี	ต่ำ	<10	35-75	6.0-6.5	6.5-7.0	<2	-	292	0.35
Kg-tks-slB	2-5	>150	ค่อนข้างมากถึงดี	ต่ำ	<10	35-75	6.0-6.5	6.5-7.0	<2	-	3,412	4.03
Kmr-fl-slB/csub	2-5	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	4.5-6.0	4.5-5.5	<2	-	17	0.02
Lah-fl-slA	0-2	>150	ดีปานกลางถึง ค่อนข้างเลว	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	9,621	11.38
Nbn-slA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ต่ำ	10-20	35-75	5.0-5.5	5.5-6.5	<2	-	1,252	1.48
Ptc-mw-slB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.0	<2	-	1,044	1.23
Ptc-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.0	<2	-	2,349	2.78
Ptc-slB-Kg-tks-lsB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35/35-75	5.0-6.5/ 6.0-6.5	4.5-5.0/ 6.5-7.0	<2	-	5,760	6.81
Pu-fl-Pu-md-slB	2-5	>150/50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.0	<2	-	7,192	8.50
Pu-fl-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.0	<2	-	5,008	5.92

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ (ต่อ)

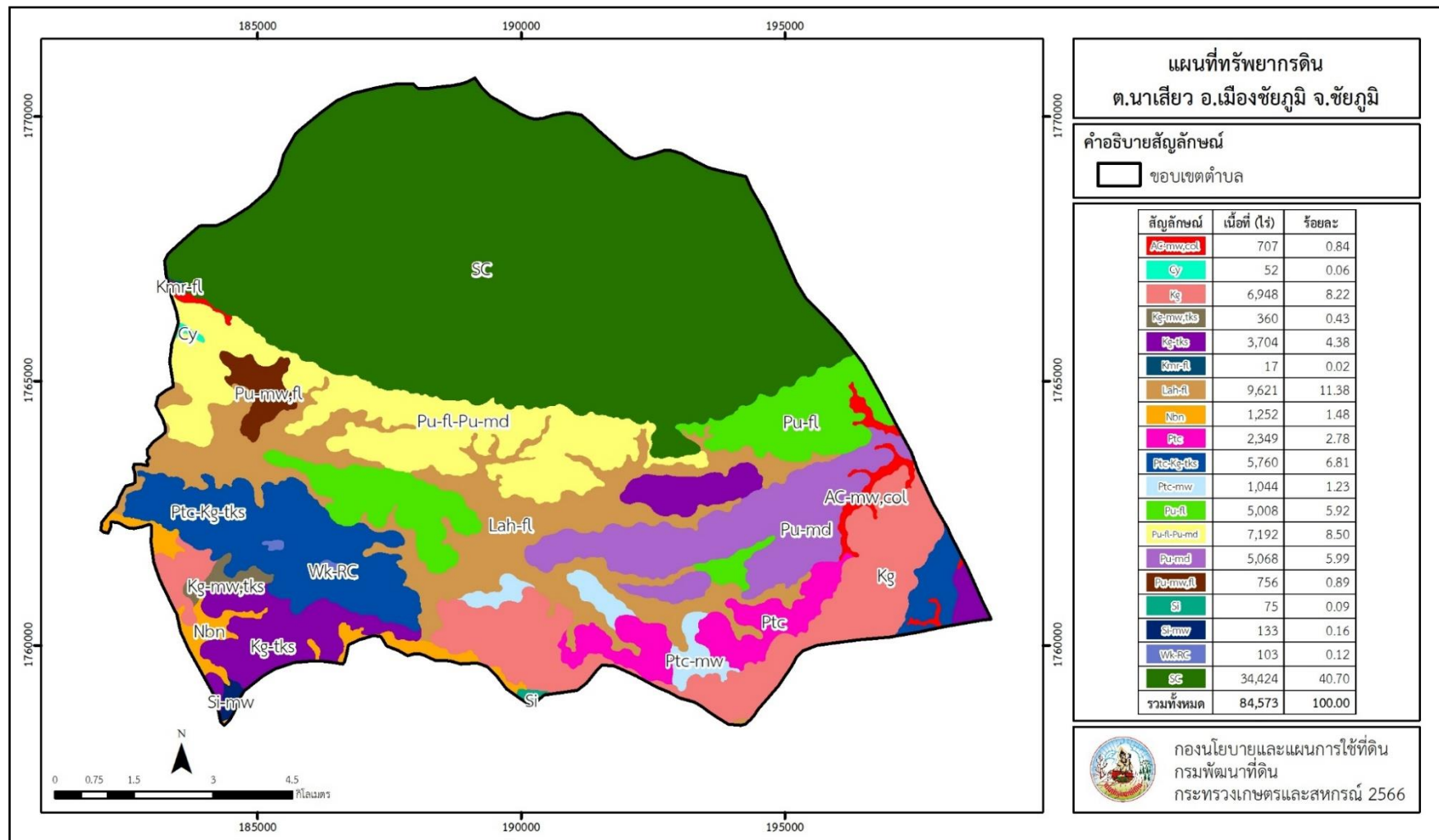
หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดม	ความจุแลกเปลี่ยน	ความ	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำ	ความลึกของ	เนื้อที่	
				สมบูรณ์	แคตไอออน		ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Pu-md-slB	2-5	50-100	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.0	<2	-	5,068	5.99
Pu-mw,fl-slB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.0	<2	-	756	0.89
Si-mw-slB	2-5	>150	ดีปานกลาง	ต่ำ	<10	35-75	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	133	0.16
Si-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	35-75	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	75	0.09
Wk-slC-RC	5-12	0-50	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	103	0.12
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34,424	40.70
รวมทั้งหมด											84,573	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน (2566)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2566 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลนาเลี้ยว คือ

- 1) ดินเค็ม
- 2) ดินเป็นกรด
- 3) ดินทราย
- 4) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 5) ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- 6) ขาดแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลนาเลี้ยว มีความต้องการ 6 ประการ คือ

- 1) แก้ปัญหาดินเค็ม
- 2) แก้ปัญหาเป็นกรด
- 3) แก้ปัญหาดินทราย
- 4) แก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 5) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- 6) ปรับปรุงที่ดิน และเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน

ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 5 ประการ คือ

- 1.1) ปัญหาดินทางการเกษตร
- 1.2) ดินเสื่อมโทรม
- 1.3) น้ำขาดแคลน
- 1.4) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- 1.5) ผลผลิตตกต่ำ

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ

- 2.1) แก้ปัญหาดิน
- 2.2) จัดหาแหล่งน้ำ
- 2.3) ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร
- 2.4) การปรับปรุงบำรุงดิน

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 3 ประการ คือ

- 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
- 3.2) ขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภค
- 3.3) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 5 ประการ คือ

- 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่ตื้นเขินจากตะกอน
- 4.2) ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
- 4.3) ผลผลิตพืชต่ำ ต้นทุนสูง
- 4.4) รายได้น้อย
- 4.5) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

พื้นที่ลาดชัน

- 5.1) ปลูกรักษาแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ

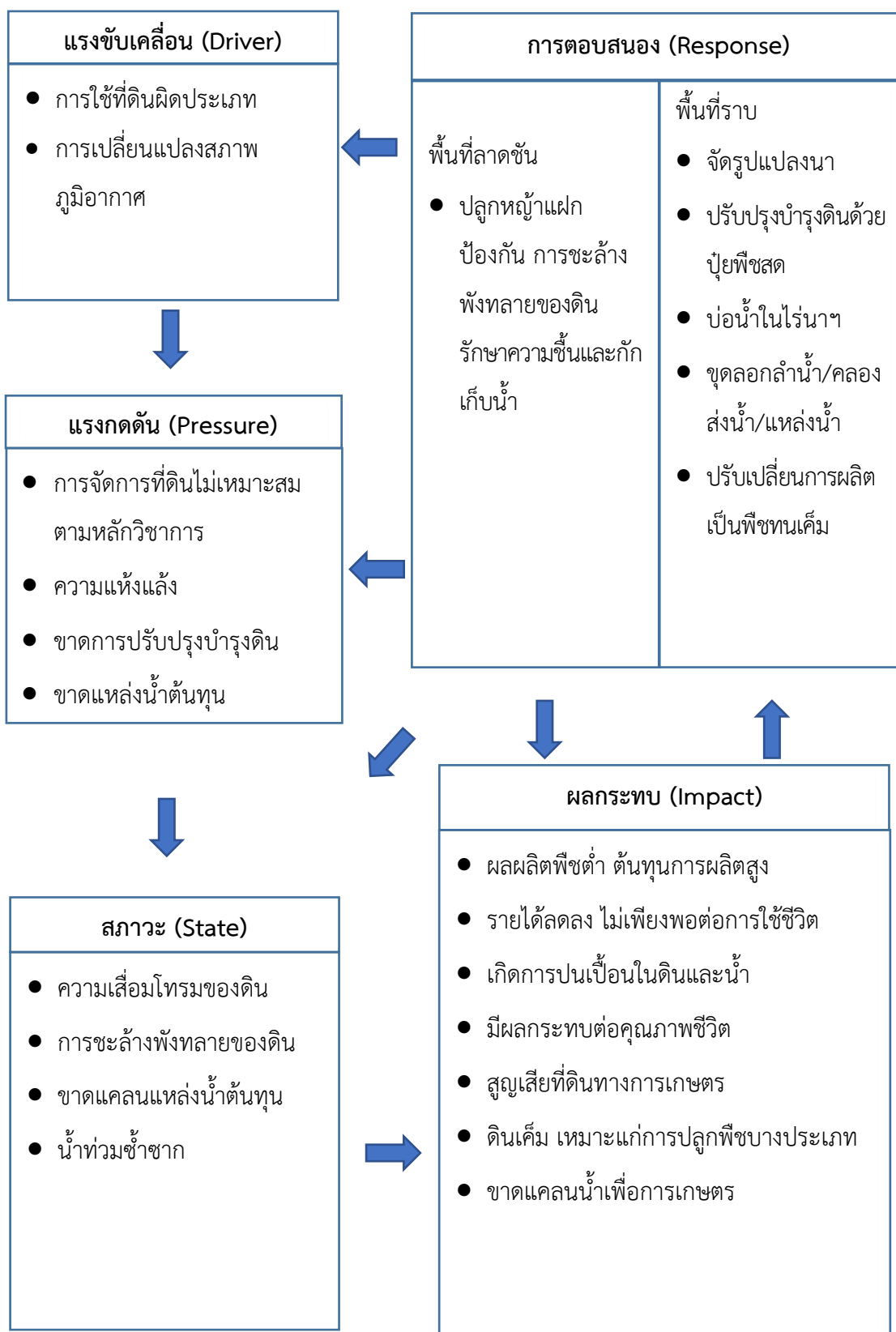
พื้นที่ราบ

- 5.2) จัดรูปแบบนา
- 5.3) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด
- 5.4) บ่อน้ำไร่นา
- 5.5) ขุดลอกลำน้ำ/คลองส่งน้ำ/แหล่งน้ำ
- 5.6) ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชทนเค็ม

อนาคต

- (1) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล
- (2) ประกาศเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ดังนี้

พืชเศรษฐกิจที่เกษตรกรปลูกเป็นหลัก ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง และอ้อยโรงงาน ซึ่งการปลูกข้าว เกษตรกรจะปลูกทั้งข้าวนาปีและข้าวนาปรังบางส่วน โดยเกษตรกรจะปลูกทั้งข้าวเหนียวและข้าวเจ้า ข้าวเจ้าจะผลิตเพื่อการบริโภคและจำหน่ายเป็นหลัก ส่วนข้าวเหนียวผลิตเพื่อบริโภค ส่วนมันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน เกษตรกรจะผลิตเพื่อการจำหน่าย

ข้าวนาปี เกษตรกรปลูกข้าวเหนียวพันธุ์ข้าว กข.6 ส่วนข้าวเจ้าเกษตรกรปลูกพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 วิธีการปลูกข้าวเกษตรกรจะปลูกทั้งนาดำและนาหว่าน ฤดูกาลปลูกข้าวนาปีจะปลูกในช่วงเดือนมิถุนายนถึงสิงหาคม เก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม ส่วนข้าวนาปรังจะปลูกช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม เก็บเกี่ยวช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงมีนาคม ผลผลิตบางส่วนจำหน่ายให้กับโรงสีในจังหวัดชัยภูมิ ผลผลิตข้าวนาปีเฉลี่ย 400 กิโลกรัมต่อไร่ ผลผลิตข้าวนาปรังเฉลี่ย 350 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 3,500 บาทต่อไร่

มันสำปะหลัง เกษตรกรปลูกพันธุ์เกษตรศาสตร์ ระยอง 89 และ KU50 โดยมีช่วงปลูก 2 ช่วงคือช่วงที่ 1 เดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน ช่วงที่ 2 เดือนตุลาคมถึงธันวาคม ฤดูกาลเก็บเกี่ยวจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนเมษายน ผลผลิตที่ได้ส่งขายที่ลานมันภายในจังหวัดชัยภูมิ ผลผลิตเฉลี่ย 3,000 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิต 4,500 บาทต่อไร่

อ้อยโรงงาน เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์ขอนแก่น 3 K200 โดยฤดูกาลปลูกจะปลูก 2 ช่วงคือ ช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ และช่วงเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน ช่วงเก็บเกี่ยวจะขึ้นอยู่กับ การเปิดรับซื้อผลผลิตของโรงงานน้ำตาล คือประมาณปลายเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน ผลผลิตเฉลี่ย 10,000 กิโลกรัมต่อไร่ วิธีการปลูกและเก็บเกี่ยวผลผลิตเกษตรกรจะจ้างเหมาทั้งแปลงโดยจ้างปลูกไร่ละ 800 บาท เก็บเกี่ยวผลผลิตโดยขายยกแปลงไร่ละ 10,000-15,000 บาท ขึ้นอยู่กับอ้อยใหม่หรืออ้อยต่อ อ้อยใหม่ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 9,000 บาทต่อไร่

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้นๆ เหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่กร่อง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิตสันศิริ และคำณ ไทรพิภ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ระดับ ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1 : ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3 : มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือกิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N : มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความ เหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน ต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมรวมความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการ เขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินใน แต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา ข้าวโพด

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดินดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	มันสำปะหลัง	อ้อย	ยางพารา	ข้าวโพด
AC-mw,col-slB	S2ewos	S2os	S2os	S2os	S2os
Cy-lA	N	N	N	N	N
Kg-lsB	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Kg-lsC	S3ewo	S2ens	S2ens	S2ns	S2ens
Kg-mw,tkslsB	S2ewons	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons
Kg-tks-lsC	S3ewo	S2ens	S2ens	S2ns	S2ens
Kg-tks-slB	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Kmr-fl-slB/csub	S2ewons	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons
Lah-fl-slA	S2ons	N	S2ons	S3o	S3o
Nbn-slA	S2s	N	S2xos	S3o	S3o
Ptc-mw-slB	S2ewons	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons
Ptc-slB	S3o	S2n	S2ns	S2n	S2n
Ptc-slB-Kg-tks-lsB	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Pu-fl-Pu-md-slB	S3o	S2rns	S2rns	S2rns	S2rns
Pu-fl-slB	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Pu-md-slB	S3o	S2rns	S2rns	S2rns	S2rns
Pu-mw,fl-slB	S2ewons	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons
Si-mw-slB	S2ewons	S2ons	S2ons	S2ons	S2ons
Si-slB	S3o	S2ns	S2ns	S2ns	S2ns
Wk-slC-RC	S3ewo	S3r	S3r	S3r	S3r
SC	N	N	N	N	N

หมายเหตุ : * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี ช่วงปี 2566-2570 เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัดบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายใน

พื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลนาเลี้ยว อำเภอชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ สามารถกำหนดออกเป็น 6 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตป่าไม้ เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ (ป่าภูแล่นคาด้านทิศใต้ และป่าหมายเลข 10 แปลงที่ 2) พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 3 เขต ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ เขตป่าไม้เสื่อมโทรม และเขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ มีเนื้อที่ 40,557.65 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 47.97 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 32,450.27 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 38.38 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

2) เขตป่าไม้เสื่อมโทรม (สัญลักษณ์ 1200) มีเนื้อที่ 3,445.42 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 4.08 ของเนื้อที่ตำบล แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้ที่มีลักษณะเสื่อมโทรม ซึ่งหากปล่อยไว้ตามธรรมชาติไม่มีการเข้าไปรบกวนอาจฟื้นตัวกลับมาเป็นป่าสมบูรณ์ได้ดังเดิม

3) เขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 4,661.96 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 5.51 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีการบุกรุกแผ้วถางพื้นที่ป่าไม้ และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นอย่างอื่น ส่วนใหญ่เพื่อทำการเกษตร

6.2.2 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขต

ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 4 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ เขตประมง และเขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 32,703.84 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 38.68 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง มีเนื้อที่ 10,738.10 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 12.70 ของเนื้อที่ตำบล พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมชั้นดี จำแนกเป็นเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) ซึ่งเป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้ข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 5,574.92 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 6.59 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 407.99 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.48 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ มะม่วง มะขาม ไม้ผลผสม

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 996.72 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.18 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูกได้แก่ ยูคาลิปตัส สัก

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2224) มีเนื้อที่ 3,683.52 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 4.36 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูกได้แก่ มันสำปะหลัง

- เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2225) มีเนื้อที่ 74.96 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.09 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันปลูกพืชผัก หรือเกษตรผสมผสาน

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ มีเนื้อที่ 21,595.75 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 25.54 ของเนื้อที่ตำบล พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรม ที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่างๆ การทำการเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่มีความลาดชัน เป็นต้น จาก

ข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้อาณาเขตเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 12,155.72 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 14.38 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 263.21 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.31 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ มะม่วง ไม้ผลผสม

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 1,531.63 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.81 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูกได้แก่ ยูคาลิปตัส สัก

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2340) มีเนื้อที่ 7,645.19 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 9.04 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูกได้แก่ มันสำปะหลัง

3) เขตประมง (สัญลักษณ์ 2400) มีเนื้อที่ 20.35 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่ทำกิจกรรมด้านการประมงได้แก่ การเลี้ยงสัตว์น้ำประเภทต่างๆ มีรายละเอียดดังนี้

4) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 349.64 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.41 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ และเขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2510) ปัจจุบันมีการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ 89.65 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.11 ของเนื้อที่ตำบล โดยชนิดของหญ้าที่พบ ได้แก่ หญ้าเนเปียร์ หญ้ารูชี หญ้าหวานอิสลาเอล หญ้าแพงโกลา

(2) เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (สัญลักษณ์ 2520) ปัจจุบันมีการสร้างโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ประเภทต่าง ๆ มีเนื้อที่ 259.99 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.31 ของเนื้อที่ตำบล

6.2.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,418.13 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.86 ของเนื้อที่ตำบลประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 2,125.17 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.51 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

(2) เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต (สัญลักษณ์ 3200) มีเนื้อที่ 261.98 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.31 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินประเภทโรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรประเภทต่าง ๆ

(3) และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 30.97 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินที่นอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สถานที่พักผ่อน ท่องเที่ยว สวนสาธารณะ รีสอร์ท ระบบขนส่งมวลชน โบราณสถาน เป็นต้น

6.2.4 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 969.36 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.15 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 515.59 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.61 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 453.76 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.54 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.5 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 2,567.62 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 3.04 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม ไม้ละเมาะ เป็นต้น

6.2.6 เขตรักษาสมดุของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 5,356.40 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 6.34 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู และป่าผลัดใบสมบูรณ์

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตป่าไม้	40,557.65	47.97
1100 เขตป่าไม้สมบูรณ์	32,450.27	38.38
1200 เขตป่าไม้เสื่อมโทรม	3,445.42	4.08
1300 เขตพื้นฟูธรรมชาติ	4,661.96	5.51
2. เขตเกษตรกรรม	32,703.84	38.68
1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง	10,738.10	12.70
2221 เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)	5,574.92	6.59
2222 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)	407.99	0.48
2223 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2)	996.72	1.18
2224 เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)	3,683.52	4.36
2225 เขตปลูกพืชทางเลือก (ศักยภาพสูง ประเภท2)	74.96	0.09
2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ	21,595.75	25.54
2310 เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	12,155.72	14.38
2320 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	263.21	0.31
2330 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	1,531.63	1.81
2340 เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพต่ำ)	7,645.19	9.04
3) เขตประมง	20.35	0.02
2400 เขตประมง	20.35	0.02
4) เขตปศุสัตว์	349.64	0.41
2510 เขตทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	89.65	0.11
2520 เขตโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	259.99	0.31

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

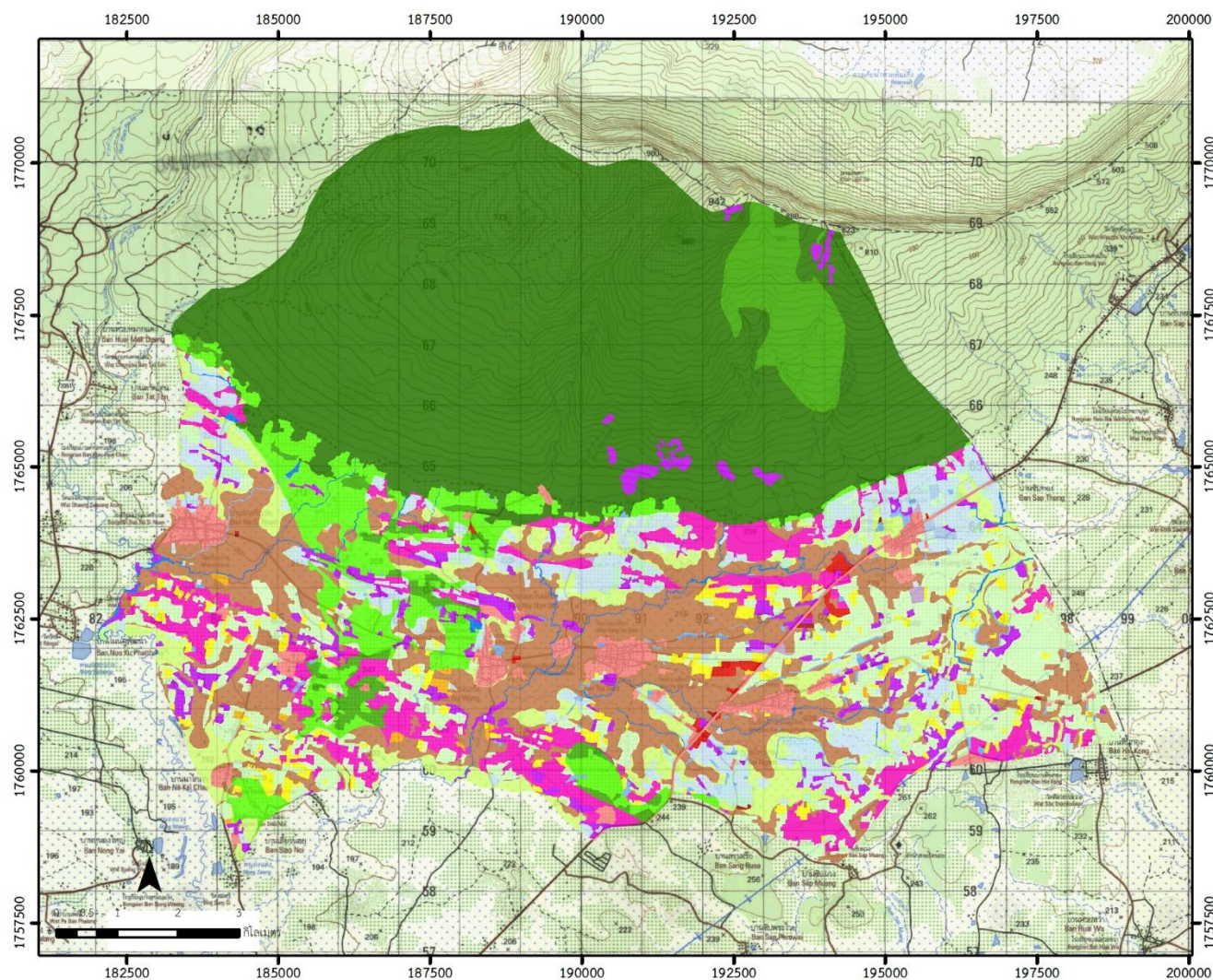
ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
3. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,418.13	2.86
3100 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	2,125.17	2.51
3200 เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	261.98	0.31
3300 เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	30.97	0.04
4. เขตแหล่งน้ำ	969.36	1.15
4100 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	515.59	0.61
4200 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	453.76	0.54
5. เขตพื้นที่อื่นๆ	2,567.62	3.04
5000 เขตพื้นที่อื่น ๆ	2,567.62	3.04
6. เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5,356.40	6.34
6000 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5,356.40	6.34
รวมทั้งสิ้น	84,573.00	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

คำอธิบายเขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตป่าไม้	40,557.65	47.96
1100 เขตป่าไม้สมบูรณ์	32,450.27	38.37
1200 เขตป่าไม้เสื่อมโทรม	3,445.42	4.07
1300 เขตป่าชุมชน	4,661.96	5.51
2. เขตเกษตรกรรม	32,703.84	38.67
2221 เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)	5,574.92	6.59
2222 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)	407.99	0.48
2223 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2)	996.72	1.18
2224 เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพสูง ประเภท2)	3,683.52	4.36
2225 เขตปลูกพืชสวน (ศักยภาพสูง ประเภท2)	74.96	0.09
2310 เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	12,155.72	14.37
2320 เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	263.21	0.31
2330 เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	1,531.63	1.81
2340 เขตปลูกพืชไร่ (ศักยภาพต่ำ)	7,645.19	9.04
2400 เขตประมง	20.35	0.02
2510 เขตสวนยางูเลี้ยงสัตว์	89.65	0.11
2520 เขตสวนผลไม้เลี้ยงสัตว์	259.99	0.31
3. เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,418.13	2.86
3100 เขตชุมชนสถานที่ราชการ	2,125.17	2.51
3200 เขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิต	261.98	0.31
3300 เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	30.97	0.04
4. เขตแหล่งน้ำ	969.36	1.15
4100 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	515.59	0.61
4200 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	453.76	0.54
5. เขตพื้นที่อื่นๆ	2,567.62	3.04
5000 เขตพื้นที่อื่น ๆ	2,567.62	3.04
6. เขตรักษามรดกธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5,356.40	6.33
6000 เขตรักษามรดกธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5,356.40	6.33
รวมทั้งสิ้น	84,573.00	100.00

สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3
กรมพัฒนาที่ดิน

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567 ถึง 2571

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลนาเลี้ยวไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลนาเลี้ยว เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์/ดินเค็ม/ดินกรด มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

- (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- (2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (5) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
- (6) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
- (7) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินเค็ม
- (8) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- (9) การส่งเสริมพัฒนาปรับปรุงบำรุงดิน (หมอดินอาสา)

2) การชะล้างพังทลายของดิน มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้

- (1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- (2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

3) พื้นที่ภัยแล้ง มีแผนงาน/โครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

- (1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- (2) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ

7.3 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น

(1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)

(2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

(3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

(4) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

(5) สนับสนุนระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ (กระทรวงพลังงาน)

2) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด)

7.3.2 พื้นที่แหล่งน้ำ

(1) การขุดลอกคลอง ขยายคลองน้ำ เพิ่มขนาดประตูระบายน้ำ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานจังหวัด)

(2) การพัฒนาคลอง แหล่งน้ำชุมชน (องค์การบริหารส่วนตำบลรังงาม)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2566 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน ปรับรูปที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลวังม กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลนาเสียวในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ความเสื่อมโทรมของที่ดิน (2) ปัญหาน้ำในพื้นที่เกษตร ปัญหาดังกล่าวนี้นำผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะรวมถึง (1) ดินเค็ม (2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (3) ดินทราย (4) ดินเป็นกรด โดยในพื้นที่ตำบลนาเสียว คุณภาพของดินไม่ค่อยจะเหมาะสมต่อการเกษตร ทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตร ในส่วนของปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานานโครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นระยะเวลานานทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญหายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกันเนื่องจากพืชนำไปใช้ และอินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป

ในกรณีของการขาดแคลนน้ำในช่วงฝนทิ้งช่วง จากสภาพการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศในปัจจุบันนั้น หากปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องวางระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อกักน้ำในดิน คงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อจัดหาน้ำให้แหล่งน้ำต้นทุน โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาเรื่องขาดแคลนน้ำ จะสรุปได้ว่ามี 5 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝ่ายกั้นน้ำ ลำน้ำ เป็นต้น (2) สร้างอ่างฝ่ายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ขุดเจาะบ่อบาดาล (4) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ และ (5) เพิ่มระบบส่งน้ำพลังงานแสงอาทิตย์

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 5 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้วสรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่งแล้วจะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำทั้งตำบลได้โดยสิ้นเชิง”

การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำจะต้องดำเนินการ โดยจัดทำโครงการ “การพัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบ” ทั้งพื้นที่ตำบลที่รวมข้อเสนอในการแก้ไขปัญหา โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็น 2 ส่วน คือ 1. ส่วนของพื้นที่ดอน อยู่บริเวณตอนล่างและด้านตะวันออกของตำบล อันเป็นพื้นที่ที่พืชไร่ และนาข้าว พื้นที่ดอนมีหมู่ที่ 1,2,5,7,8,9,10 และ 11 ก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อลดการชะล้าง สร้างแหล่งน้ำเพื่อกักเก็บน้ำไว้ในพื้นที่เพิ่มความชุ่มชื้น 2. ส่วนของพื้นที่ลุ่ม อยู่บริเวณตอนกลางและด้านตะวันตกของตำบล สภาพพื้นที่ประกอบด้วยที่ราบ พื้นที่ลุ่มมีหมู่ที่ 3,4,6 และ 12 การจัดการพื้นที่ควรก่อสร้างระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ จัดรูปที่ดิน วางผังน้ำทั้งระบบ การขุดลอกคลอง ก่อสร้างสระน้ำ ฝ่ายกั้นน้ำ คลองส่งน้ำ คลองระบายน้ำหรือพรางน้ำป้องกันน้ำท่วม การขุดบ่อบาดาล ปรับรูปที่ดินปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต และ

การทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการใช้ที่ดินสามารถใช้พื้นที่ได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์
ทั้งตัวเกษตรกร ชุมชน ในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม (รูปที่ 7-1)

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่ ตำบลนาเลี้ยว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ จะดำเนินการในงบประมาณ 2567-2571

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตเกษตรกรรม 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 17,730 ไร่ 1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 11,328 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล/เกษตรผสมผสาน เนื้อที่ 3,271 ไร่ 1.4 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 349 ไร่ 2. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 939 ไร่	1. การบริหารจัดการน้ำ	
	1.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	1,178,100
	2. การปรับปรุงดิน	
	2.1 ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตในพื้นที่ดินกรด	450
	2.2 จัดหาปูนโดโลไมท์	25,500
	2.3 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	750
	2.4 ผลิตจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	61,250
	2.5 ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	2,250
	2.6 การทำปุ๋ยหมัก พด.	8,500
	2.7 พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์	49,000
	3. การฟื้นฟูป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	3.1 ผลิตหญ้าแฝกเพื่อแจกจ่าย	180,000
	4. การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	
	4.1 การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-map	900,000

หมายเหตุ : งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตเกษตรกรรม 1.1 เขตทำนา เนื้อที่ ที่ 17,730 ไร่	1. การอบรมถ่ายทอดความรู้การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร (กรมการข้าว/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ/กรมส่งเสริมการเกษตร) 2. การอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องวิธีการเพิ่มผลผลิตข้าวและการทำข้าวอินทรีย์ (กรมวิชาการเกษตร/กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมการข้าว) 3. การอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดโรค/แมลง พืชเศรษฐกิจหลัก (กรมวิชาการเกษตร/กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมการข้าว) 4. สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล/อบจ.ชัยภูมิ) 5. สนับสนุนพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการเกษตร (กระทรวงพลังงาน)
1.2 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 11,328 ไร่ 1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น/ไม้ผล/เกษตรผสมผสาน เนื้อที่ 3,271 ไร่	1. คัดเลือกชนิดพืชปลูกและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดชัยภูมิ/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ/กรมส่งเสริมการเกษตร) 2. การอบรมถ่ายทอดความรู้การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ/กรมส่งเสริมการเกษตร) 3. การอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องวิธีการเพิ่มผลผลิตเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ อ้อย และมันสำปะหลัง (กรมวิชาการเกษตร/กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมการข้าว) 4. การอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องเกษตรอินทรีย์ และการป้องกันกำจัดโรค/แมลง พืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ อ้อย และมันสำปะหลัง (กรมวิชาการเกษตร/กรมส่งเสริมการเกษตร/กรมการข้าว)

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
	5. สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล/อบจ.ชัยภูมิ) 6. สนับสนุนพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการเกษตร (กระทรวงพลังงาน)
1.4 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 349 ไร่	1. ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยด้านสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์ชัยภูมิ) 2. การอบรมถ่ายทอดความรู้การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยภูมิ/กรมส่งเสริมการเกษตร)
2. พื้นที่แหล่งน้ำ เนื้อที่ 939 ไร่	1. สนับสนุนการพัฒนาเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานชัยภูมิ) 2. ส่งเสริมและสนับสนุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (สำนักงานประมงจังหวัดชัยภูมิ) 3. สนับสนุนพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อการเกษตร (กระทรวงพลังงาน)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลนาเสียว อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ แผน 5 ปี (ปี 2567-2571)

หน่วยงาน : สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 3

เขตการใช้ ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม
			2567	2568	2569	2570	2571		2567	2568	2569	2570	2571	
เขต เกษตรกรรม	1. การบริหารจัดการน้ำ													
	1.1 แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	11	10	10	10	10	32	254,100	231,000	231,000	231,000	231,000	1,178,100
	2. การปรับปรุงบำรุงดิน													
	2.1 ส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	6	6	6	6	6	30	90	90	90	90	90	450
	2.2 จัดหาปุ๋ยอินทรีย์	ตัน	3	3	3	3	3	15	5,100	5,100	5,100	5,100	5,100	25,500
	2.3 ส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	30	30	30	30	30	150	150	150	150	150	150	750
	2.4 ผลิตจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	2.5	12,250	12,250	12,250	12,250	12,250	61,250
	2.5 ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน	ไร่	30	30	30	30	30	150	450	450	450	450	450	2,250
	2.6 การทำปุ๋ยหมัก พด.	ตัน	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	2.5	1,700	1,700	1,700	1,700	1,700	8,500
	2.7 พัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์	กลุ่ม	2	2	2	2	2	10	9,800	9,800	9,800	9,800	9,800	49,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน													
	3.1 ผลิตหญ้าแฝกเพื่อแจกจ่าย	กล้า	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	36,000	36,000	36,000	36,000	36,000	180,000
	3.2 การจัดทำอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อปรับเปลี่ยน การผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	ไร่	200	100	100	100	100	800	300,000	150,000	150,000	150,000	150,000	900,000
รวม									619,640	446,540	446,540	446,540	446,540	2,405,800

หมายเหตุ : งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2566. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565. แหล่งที่มา:

<http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2566.

กรมอุตุนิยมวิทยา. 2566. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2536-2565). กรมอุตุนิยมวิทยากระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.

สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2566. แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2566. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2566. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.

บัณฑิต ต้นศิริ และ คำรณ ไทรพิภ. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน.

สถานีพัฒนาที่ดินชัยภูมิ

ถนนชัยภูมิ-หนองบัวแดง ตำบลนาฝาย อำเภอเมืองชัยภูมิ

จังหวัดชัยภูมิ 36000

โทรศัพท์ 044-124114

E-mail:cpm01@ladd.go.th